

Особистість в історії

НІЖНІСТЬ ПОЛЬОВОЇ КВІТКИ

Знімки, що перед вами, в газеті вже публікувалися. Один з цих малюнків із глибин століть доніс до нас зображення палацу (вигляд з боку в'їзду) тучинців Валевських — диво-споруди пізнього класицизму. Інший зафіксував рясниківську резиденцію волинської родини Лажнінських, а пізніше — і Стецьких. Красою цього класицистичного палацу справедливо захоплювалися знавець волинської старовини Ю. Дунін-Карвицький, інші освічені сучасники.

Автором обох робіт є Наполеон Орда. Рік тому ми лиш назвали це ім'я. Ясна річ, хотілося сказати більше, але бракувало інформації. Тепер, здається, це вже не загрожує.

Польський живописець і графік Наполеон Орда (наголос у прізвищі на першому складі) з'явився на світ у селі Вороцевичі, що в сучасному Івацевицькому районі Брестської області Білорусії, 11 лютого 1807 року. Вищу освіту здобув у Вільнюському університеті. Як і більшість тогочасних молодих поляків-патріотів, брав участь у Польському повстанні 1830-31 рр. Після придушення виступу, що тривав майже рік, був змушений емігрувати та мешкав в Італії, Швейцарії, Франції.

1856 року Орда повертається в Польщу. Пізніше з альбомом, а то й з мольбертом у руках мандрує завітчаними

землями України та рідної Білорусії. Результатом цих подорожей стали чудові акварелі з зображенням пейзажів, а також цікаві зустрічі. Зокрема, зі згаданими вище представниками Валевських, Стецьких та, можливо, Ленкевичів, які мешкали в Гощі.

Малюнки художника були видані в «Альбомі видів Польщі» (1873-83) в літографічній майстерні М. Фаянса у Варшаві. Значна частина альбому (80 аркушів) присвячена пам'яткам української архітектури, серед яких є види сіл і містечок сучасного Гощанського району, Ізяслава, Славути, Острога, Кременця, Олеська, Житомира та, звичайно, столиці України. До слова, на фото внизу справа зафіксовано роботу Наполеона Орди «Золоті ворота в Києві». Навіть з цієї чорно-білої репродукції проступає неповторний авторський стиль — чітка композиція у поєднанні з тонким відчуттям кольору. Є тут ота грація, що зачаровує глядача, ота незбагнена краса польової квітки — ніжної, запашної, беззахисної. Тобто речі, які вирізняють з-поміж аматорів справжніх майстрів, яким і був Наполеон Орда.

Помер художник 26 квітня 1883 року у Варшаві. Ім'я його поповнить когорту видатних особистостей, які творили на теренах краю і котрими ми справедливо можемо пишатися.

Юрій КУЗЬМІН.